

การเมืองภาคประชาชนในการต่อสู้กับผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินการ ของรัฐ กรณีศึกษาชุมชนบ้านบ่อแก้ว อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ*

อลงกรณ์ อรรคแสง**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการเคลื่อนไหวต่อสู้ของประชาชนชุมชนบ้านบ่อแก้ว อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ กับโครงการสัมปทานเพื่อทำสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องและการลงพื้นที่สังเกตแบบมีส่วนร่วมพร้อมการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบให้กับวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านกว่า 100 ครอบครัวได้อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ตำบลทุ่งพระ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ต่อมาในปีในปี พ.ศ.2516 กรมป่าไม้ได้กำหนดพื้นที่จำนวน 290,000 ไร่ในตำบลทุ่งพระเป็นเขตป่าสงวนต่อมาในปี พ.ศ.2521 กรมป่าไม้ได้ให้สัมปทานแก่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เพื่อปลูกไม้ต้นไม่เศรษฐกิจ การประกาศและการให้สัมปทานของกรมป่าไม้ดังกล่าวเป็นการประกาศเขตทับที่ดินทำกินเดิมของชาวบ้าน และโดยหน่วยงานรัฐดังกล่าวได้ดำเนินการขับไล่และดำเนินคดีกับชาวบ้านที่เคยทำกินในที่ดินของตน นำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมป่าไม้ กับชาวบ้าน และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา ชาวบ้านผู้เดือดร้อนได้เรียกร้องสิทธิมาโดยตลอด โดยมีข้อเรียกร้องได้แก่ ขอให้ยกเลิกสวนป่าคอนสารโดยเด็ดขาด ขอให้ออกเอกสารสิทธิ์แก่ราษฎรผู้เดือดร้อน และ ขอให้สิทธิแก่ชุมชนท้องถิ่นจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปป่าชุมชน แต่จนถึงปัจจุบันการเคลื่อนไหวต่อสู้เรียกร้องก็ยังคงดำเนินอยู่ โดยชาวบ้านมียุทธวิธีในการเคลื่อนไหวต่อสู้ที่หลากหลาย โดยยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ ชาวบ้านได้ใช้วิธีการยื่นหนังสือผ่านกลไกของระบบราชการ การผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการแก้ไขปัญหา การต่อสู้ผ่านการใช้สิทธิตามกฎหมายและผ่านกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ชาวบ้านยังใช้ยุทธวิธีการเคลื่อนไหวด้วยการจัดวางทำทนายระบบปกติ เช่น การกดดันด้วยการเดินขบวนประท้วง การชุมนุมประท้วง การนั่งประท้วง และยังใช้การสื่อสารกับสาธารณะโดยทำให้เป็นข่าวและการสร้างสื่อของตนเอง เช่น จดหมายข่าว เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก เป็นต้น

คำสำคัญ : การเมืองภาคประชาชน/ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้/ ปัญหาที่ดินทำกิน

* งานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

People's Politics: The Case Study of the Reactions of Citizens to the Injustices of Government's Project at Bo-Keaw Community, Kornsarn District, Caiyabhum Province

Alongkorn Akkasaeng*

Abstract

The article aims to address problems as a result of both governmental projects and actions which have affected to citizen and the mobilization of the social movement in Bo-Keaw community, Kornsarn district, Caiyabhum province in coping with the dispute with the Forest Industry Organization (FIO). Qualitative methods were conducted for this study by which reviewing relevant documentary, doing participatory observations and in-depth interviewing key informants were adopted. Content analysis, then, was used to analyzing collected data in relation to the objectives. The study found that roughly 100 households have lived and worked there from their ancestor. In 1973, the Royal Forest Department (RFD) announced to reserve a new forest boundary covered 290,000 rai in Tung Pra sub-district. Then, there was a concession of 20,000 rai to FIO in 1978, which in turn launched Kornsarn Forest project on 4,401 rai. Commercial trees were planted for profit seeking purpose on the lands. As a consequence, those people were forced to leave the lands, which in turn brought to conflicts between FIO, RFD and the people. Since then, people have fought with that agency by demanding their rights including to cancel Kornsarn Forest project, to provide land title deed to the victims, and to allow the community to manage their own forest. The people still continue mobilizing the movement until now by adopting various strategies. Regarding a demand through the normal channel of political system, the people handed in their requirements to bureaucratic mechanism and pushed their members to participate in the Ad Hoc committee. They also fought by claiming legal rights through judiciary process. Apart from that, they also adopted the strategies that obstructed and challenged the normal system, such as by rally, demonstrating, prolonged protesting and communicating with the public. They realized the importance of being attention by media and also developed their own media, such as newsletters, Web site and Facebook.

Keywords: People Politics/ Forest Industry Organization/ Land Problems

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำบรรยายของศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต ชีรเวคิน เมื่อครั้งผู้วิจัยนั่งเรียนวิชาการเมืองการปกครองไทยเมื่อปี พ.ศ.2537 กลับเข้ามาปรากฏในห้วงคำนึงของผู้วิจัยอีกครั้ง เมื่อผู้วิจัยได้เริ่มสนใจเรื่องการเมืองภาคประชาชน ในวันหนึ่งของการบรรยายวิชาดังกล่าว ศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต ชีรเวคิน ได้ทำนายไว้ว่า วิกฤตการณ์ทางการเมืองการปกครองไทยในอนาคตจะเป็นวิกฤตการณ์ของการแย่ง

* Assistant Professor, Ph.D., College of Politics and Governance, Mahasarakham University

จึงทรัพยากร และเมื่อก้าวกายเข้าไปในประเด็นเนื้อหาของขบวนการเมืองภาคประชาชน ผู้วิจัยพบว่ามันเป็นปรากฏการณ์ของความขัดแย้งระหว่างรัฐ ทุน และประชาชนตัวเล็กๆ อันเกิดจากการที่ทุกฝ่ายต้องการได้มาครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ในทรัพยากรกันเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น ที่ดิน (บนดินและใต้ดิน) น้ำ ป่าไม้ ท้องทะเล หรือกระทั่งอะไรที่เป็นนามธรรมอย่างเช่นสัญชาติ หากแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรกันเดียวกันนั้นแตกต่างกันไป

การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วยการให้เหตุผลว่าเพื่อเป็นการพิทักษ์รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฟังดูดีแต่การดำเนินการดังกล่าวนี้มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ เพราะการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษ การปฏิวัติอุตสาหกรรมก่อให้เกิดโรงงานมากมาย และโรงงานเหล่านี้ต้องการแรงงาน แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหาใช่ความต้องการที่จะพิทักษ์รักษาทรัพยากรโดยตรงไม่ หากแต่เนื้อแท้แล้วเป็นการหาแรงงานป้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมและผูกขาดอำนาจในการใช้สอยและจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยรัฐรวมหัวกับนายทุน เมื่อผู้คนต้องออกจากป่า นั้นหมายถึงการสูญเสียที่ดินทำการ สูญเสียที่อยู่อาศัย สูญเสียที่มาของอาหารในการยังชีพทั้งตัวเองและครอบครัว เมื่อไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีอาหาร และไม่มีที่ทำกิน แต่ชีวิตยังต้องการที่อยู่อาศัย ยังต้องการอาหาร และไม่มีที่ดินทำเพื่อหารายได้ ทางออกของคนที่ถูกขับไล่ออกจากป่าก็คือต้องเดินลี้ภัยหนีเข้ามาตามเข้าสู่โรงงานขายแรงงานหาเงินมาซื้อหาอาหารประทังชีวิต จ่ายค่าเช่าห้องพักเพื่อซุกหัวนอน จ้างจ่ายซื้อหาของใช้ที่ผลิตโดยนายทุน กล่าวโดยสรุป การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านายทุนได้ทั้งขึ้นและลง ได้แรงงานมาป้อนโรงงานอุตสาหกรรมและเกิดผู้บริโภคหรือตลาดที่จะมาซื้อหาสินค้าที่ตนเองผลิต

แต่ชีวิตในโรงงานไม่ใช่คำตอบของชีวิต ประชาชนจำนวนมากหันหลังให้กับโรงงาน กลับสู่ถิ่นฐานที่เคยอยู่ ในที่สุดก็นำมาซึ่งการทวงสิทธิ์ในที่ดินที่เคยทำมาหากินของตนเองคืน และนับวันการปะทะกันระหว่างประชาชนเจ้าของที่ดินทำกินเดิม กับรัฐผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการขูดรีดผืนดินของประชาชนไปได้ทวีจำนวนและระดับความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทย ในยุคเร่งการพัฒนาประเทศ เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เน้นการผลิตแบบล้าสมัยทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้านำไปส่งออกตั้งแต่ทศวรรษที่ 2500 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2507 และอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวทยอยประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ เขตอนุรักษ์ และรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยการกลางแผนที่แล้วจึงดวง หาได้มีการลงพื้นที่สำรวจเพื่อดูว่าในพื้นที่ที่ขีดเส้นตวงนั้นมีประชาชนอาศัยอยู่ก่อนหรือไม่ เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้ ประชาชนก็ตกอยู่ในสถานการณ์ต้องรับสภาพ ถูกขับไล่หรือถอนให้ต้องออกจากพื้นที่ทำกินของตนเอง จำนวนมากเร่ร่อน

ไปหางานทำต่างพื้นที่ วิธีชีวิตพังทลายไปกว่า 20-30 ปี และท้ายที่สุดประชาชนเหล่านี้ก็กลับสู่ถิ่นฐาน และปักหลักเรียกร้องต่อสู้เพื่อให้ได้คืนมาซึ่งผืนดินทำกินของตนเองในอดีต

สงครามการแย่งชิงทรัพยากรในพื้นที่อีสานนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับโครงการของรัฐในหลายพื้นที่ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์ความขัดแย้งดังกล่าวว่าเกิดจากสภาพปัญหาใด และภาคประชาชนมีแนวทางเคลื่อนไหวในการต่อสู้กับผลกระทบอันเกิดจากโครงการหรือการดำเนินการของรัฐอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการเคลื่อนไหวของประชาชนชุมชนบ้านบ่อแก้ว ตำบลทุ่งพระ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิในการต่อสู้กับโครงการสวนป่าคอนสารขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ หนังสือ งานวิจัย บทความทางวิชาการ กฎหมาย จดหมายข่าว แผ่นพับ ภาพถ่าย และเว็บไซต์ นอกจากนี้ยังทำการศึกษาโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการลงพื้นที่กรณีศึกษาเพื่อทำการสังเกต จดบันทึก ถ่ายภาพ และสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ ตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานในพื้นที่วิจัยอันประกอบด้วยชุมชนบ้านบ่อแก้ว ตำบลทุ่งพระ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีภาคประชาชนเคลื่อนไหวต่อสู้กับโครงการสัมปทานเพื่อทำสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เมื่อทำการรวบรวมข้อมูลแล้วได้ทำการจัดกระทำข้อมูลและทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาอันเกิดจากโครงการหรือการดำเนินการของรัฐที่ผลกระทบต่อประชาชนและแนวทางการเคลื่อนไหวหรือการเมืองภาคประชาชนในการต่อสู้กับผลกระทบอันเกิดจากโครงการหรือการดำเนินการของรัฐ

ผลการศึกษา

1. สภาพปัญหาของประชาชนชุมชนบ้านบ่อแก้วในการต่อสู้กับโครงการสัมปทานเพื่อทำสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ในปี พ.ศ.2516 กรมป่าไม้ได้กำหนดพื้นที่จำนวน 290,000 ไร่ ในตำบลทุ่งพระ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิให้เป็นเขตป่าสงวน และจากจำนวนพื้นที่ 290,000 ไร่ ในปี พ.ศ.2521 กรมป่าไม้ได้ให้สัมปทานที่ดินจำนวน 20,000 ไร่ แก่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) และองค์การ

อุตสาหกรรมป่าไม้ได้ประกาศพื้นที่จำนวน 4,401 ไร่ บนพื้นที่จากการได้รับสัมปทานให้เป็นโครงการป่าคอนสาร แม้ว่าในขณะนั้นจะมีครอบครัวจำนวนกว่า 100 ครอบครัวด้วยกันกล่าวอ้างว่าได้อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพบนที่ดินดังกล่าวมาก่อนเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษแล้วก็ตาม ชาวบ้านให้การว่าระหว่างปี พ.ศ.2521-2531 องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้ไล่ลื้อครัวเรือนออกจากพื้นที่ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัยของชาวบ้านไปกว่า 103 ครอบครัวด้วยกัน แต่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้กลับอ้างว่าไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ทางองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้ใช้ที่ดินไปกับการปลูกไม้หนามทรี เลียน และยูคาลิปตัสเพื่อสร้างกำไร สิ่งนี้เป็นเหตุให้ชาวบ้านสูญเสียที่ดินของตนที่อยู่ในบริเวณป่าสงวนไปจำนวนตั้งแต่ 4 ถึง 150 ไร่ต่อหนึ่งครอบครัว โดยอัตราความสูญเสียเฉลี่ยต่อครอบครัวคิดเป็น 26 ไร่ต่อครอบครัว เพื่อเป็นการชดเชยค่าเสียหาย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้สัญญาหลายครอบครัวด้วยกันว่าจะให้พื้นที่ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยจำนวน 1 ไร่ และสำหรับการเกษตร 5 ไร่ จากครัวเรือนจำนวน 103 ครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบ มีครอบครัวเพียง 41 ครอบครัวเท่านั้นที่ได้รับที่ดินจำนวน 1 ไร่เพื่อสร้างเป็นที่อยู่อาศัยในส่วนป่าที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้ตั้งขึ้น แต่ทั้งนี้ไม่มีผู้ใดได้รับโฉนดหรือที่ดินจำนวน 5 ไร่ในการทำเกษตรตามที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้สัญญาไว้ ส่วนครอบครัวที่เหลือนอกจาก 41 ครอบครัวได้โยกย้ายไปอยู่กับญาติในพื้นที่อื่น นอกจากนี้เนื่องจากในระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมาครอบครัวได้ขยายเติบโตขึ้น ทำให้จำนวนครัวเรือนได้รับผลกระทบเพิ่มขึ้นจากเดิม 103 ครอบครัว เป็นจำนวนทั้งหมด 277 ครอบครัวด้วยกัน

หลังจากไล่รื้อ ชาวบ้านหลายคนถูกปล่อยให้อยู่อาศัยโดยไม่มีที่พักอาศัย อาหาร หรืองานทำ หลายคนจำต้องจากคอนสารเพื่อไปหางานทำ ชาวบ้านไม่รู้มาก่อนว่าการกระทำดังกล่าวของรัฐบาลถือเป็นการละเมิดสิทธิของพวกเขา อีกทั้งเนื่องจากชาวบ้านหลายคนออกไปหางานทำนอกพื้นที่ ทำให้มีเพียงองค์กรเล็กๆ เท่านั้นที่ช่วยชาวบ้านในการต่อสู้เรียกร้องที่ดินคืน กระทั่งในปี พ.ศ. 2547 เครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือในประเด็นกรณีคอนสารการสอบสวนข้อโต้แย้งเรื่องที่ดินในเขตภาคอีสาน เครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยได้ให้ข้อมูลเรื่องสิทธิกับชาวบ้านและแนะนำชาวบ้านคอนสารให้รู้จักกับชุมชนอื่นๆ ที่ต้องเผชิญชะตากรรมเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ.2547 ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการปลูกสร้างสวนป่าและผู้เดือนร้อนกรณีต่างๆ ในอำเภอคอนสารจึงได้ทำการก่อตั้งเครือข่ายองค์กรอนุรักษ์ลุ่มน้ำเขื่อนขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขความไม่ยุติธรรมและเรียกร้องที่ดินคืน

สภาพปัญหาและผลกระทบจากการดำเนินการสร้างสวนป่าคอนสาร ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชาวบ้านในพื้นที่ โดยจำแนกสภาพปัญหาและผลกระทบได้ดังต่อไปนี้ 1) กรณีผู้เดือดร้อนที่เกิดจากการปลูกสร้างสวนป่าทับที่ดินทำกิน ได้แก่ ชาวบ้านที่มีที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าในปัจจุบัน 2) กรณีผู้เดือดร้อนที่เป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านป่าไม้ ได้แก่

ชาวบ้านที่ยินยอมเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านป่าที่ได้รับสัญญาว่าจะดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยให้ แต่ปัจจุบันยังไม่มีผู้ดำเนินการตามที่ได้สัญญากันเอาไว้ 3) กรณีผู้เดือดร้อนที่เป็นครอบครัวขยาย ได้แก่ ชาวบ้านที่เป็นบุตร เขย สะใภ้หรือทายาทของเจ้าของที่ดินเดิม¹

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 เป็นต้นมา ชาวบ้านผู้เดือดร้อนได้เรียกร้องสิทธิมาโดยตลอด โดยมีข้อเรียกร้องดังนี้ 1) ให้ยกเลิกสวนป่าคอนสาร โดยเด็ดขาด 2) ให้ออกเอกสารสิทธิ์แก่ราษฎรผู้เดือดร้อน และ 3) พื้นที่ที่สภาพป่าสมบูรณ์ที่ไม่มีการถือครองทำประโยชน์มาก่อน ให้สิทธิแก่ชุมชนท้องถิ่นจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปป่าชุมชน แต่ข้อเรียกร้องของชาวบ้านไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้นชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจึงทำเข้ายึดพื้นที่บางส่วนของสวนป่า ดังนั้นหมู่บ้านบ่อแก้วจัดตั้งขึ้นในวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2552 เป็นการรวมตัวของชาวบ้านที่ประสบปัญหาการสูญเสียที่ดินมากกว่า 32 ปี ชาวบ้านจำนวน 169 คน ได้เข้าไปอยู่ ณ ชุมชนบ่อแก้วเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกสวนป่าคอนสาร ซึ่งเป็นที่มาของการสูญเสียที่ดินโดยองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ได้เข้าดำเนินการปลูกยูคาลิปตัสในปี พ.ศ.2521 แล้วทำการขับไล่ชาวบ้านออก โดยใช้วิธีการบังคับ ข่มขู่ ไล่ร้ายป้ายสีชาวบ้าน รวมทั้งใช้กลไกกระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือเพื่อขับไล่ชาวบ้านออกจากพื้นที่

2. การเคลื่อนไหวต่อสู้ของประชาชนชุมชนบ้านบ่อแก้วในการต่อสู้กับสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

2.1 ลำดับเหตุการณ์การต่อสู้ของชุมชนบ่อแก้ว²

วันเวลา	เหตุการณ์
พ.ศ.2507	รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ
พ.ศ.2516	รัฐบาลประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูซำผักหนามเนื้อที่ทั้งสิ้น 290,000 ไร่
พ.ศ.2521	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เข้าดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าคอนสาร โดยปลูกสร้างตามเงื่อนไขสัมปทานป่าไม้เนื้อที่ 4,401 ไร่ ทำให้เกิดผลกระทบต่อที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน
พ.ศ.2522-2531	การขัดขวางยังดำเนินต่อไป องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เริ่มปลูกป่ายูคาลิปตัส
พ.ศ.2547	เครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาป่าคอนสาร
พ.ศ.2547	จัดตั้งเครือข่ายองค์กรชาวบ้านอนุรักษ์ลุ่มน้ำเขิน
9-11 พฤศจิกายน 2547	เครือข่ายองค์กรชาวบ้านอนุรักษ์ลุ่มน้ำเขินและชาวบ้านได้จัดประท้วงที่สำนักงานสวนป่าคอนสาร ผลการชุมนุมดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ (นายประภากร สมิตี) ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง

¹ บ้านบ่อแก้ว ต.ทุ่งพระ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ. (ม.ป.ป.). ปฏิรูปที่ดินเพื่อคนจน สร้างสังคมที่เป็นธรรม. (แผ่นพับ). (ม.ป.ท.)

² รวบรวมจาก แอน เวสต์ และคณะ. (2553). เสียงจากคนขายของชุมชนบ่อแก้ว สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย. (ม.ป.ท.). น.7 ; ประวัติดูชุมชนบ่อแก้ว พ.ศ.2555. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท. ; บ้านบ่อแก้ว ต.ทุ่งพระ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ. (ม.ป.ป.) ปฏิรูปที่ดินเพื่อคนจนสร้างสังคมที่เป็นธรรม [แผ่นพับ]. ม.ป.ท.

วันเวลา	เหตุการณ์
	<p>คณะกรรมการพิจารณาปัญหากรณีราษฎรอำเภอคอนสารชุมนุมเรียกร้อง มีปลัดจังหวัดชัยภูมิ เป็นประธาน โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">1) รับประเด็นปัญหาข้อร้องเรียนจากกลุ่มราษฎร และพิจารณาเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง2) ดำเนินการเจรจาต่อรองกับกลุ่มราษฎร เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว3) สรุปผลการแก้ไขปัญหา รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ <p>อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของคณะทำงานเป็นไปอย่างล่าช้า และขาดองค์ประกอบของชาวบ้านผู้เดือดร้อนเข้าร่วมตามเจตนารมณ์ของคำสั่งแต่งตั้ง กระทั่งวันที่ 14 มีนาคม 2548 ชาวบ้านได้ชุมนุมเพื่อติดตามปัญหาที่หน้าที่ว่าการอำเภอคอนสาร ผลการชุมนุมได้จัดประชุม คณะทำงานชุดผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้ง โดยกรณีสวนป่าคอนสารที่ประชุมมีมติให้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาราษฎรกรณีปลูกป่าทับที่ดินทำกินกรณีสวนป่าองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ มีหัวหน้าสวนป่าคอนสาร เป็นหัวหน้าคณะทำงาน โดยมีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมติคณะทำงานระดับจังหวัดโดยเร็ว</p>
มีนาคม 2548	<p>คณะกรรมการทำงานเขตคอนสารได้สรุปว่าชาวบ้านมีกรรมสิทธิ์ 90 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่าสงวนก่อนที่จะเกิดการขัดขวาง</p>
29 มีนาคม 2548	<p>ประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ 1 ณ ห้องประชุมอำเภอคอนสาร โดยมี นายชนะ โชติ ศรีกุล ปลัดอาวุโสอำเภอคอนสารเป็นประธานที่ประชุม มติที่ประชุมให้คณะทำงานลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าราษฎรที่ร้องเรียนมีความเดือดร้อนจริงหรือไม่และให้มีการออกแบบฟอร์มสำรวจและคณะทำงานได้ข้อสรุปว่ามีราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการปลูกสร้างสวนป่าคอนสารจริง และมีราษฎรที่เดือดร้อนจริง จำนวน 277 ราย และมีการจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none">1) กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการปลูกสร้างสวนป่าทับที่ดินทำกิน2) กลุ่มผู้เดือดร้อนจากกรณีการดำเนินการตามโครงการหมู่บ้านป่าไม้3) กลุ่มผู้เดือดร้อนจากครอบครัวขยาย <p>จากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่ายังขาดข้อมูลที่ชัดเจน จึงมีการลงพื้นที่ของคณะทำงานฝ่ายชาวบ้านในการสำรวจจริงวัดแนวเขตรายแปลง โดยมีกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการปลูกสร้างสวนป่า เป็นผู้นำชี้ ซึ่งผลจากการรังวัดพื้นที่ โดยส่วนใหญ่ในพื้นที่การปลูกสร้างสวนป่าคอนสารเดิมได้มีการครอบครองของราษฎรทั้งหมดยกเว้นพื้นที่บางส่วนของพื้นที่ที่รอยต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาผึ้งซึ่งมีลักษณะเป็นป่าธรรมชาติ และพื้นที่บางส่วนยังปรากฏหลักฐานการครอบครองจากร่องรอยการทำประโยชน์คันแดน พืชสวน พืชไร่ และการทำประโยชน์ต่อเนื่องของเกษตรกรบางราย รวมทั้งมีพื้นที่ในการขอใช้ประโยชน์ของส่วนราชการและสำนักสงฆ์ด้วย จึงได้จัดทำแผนที่แสดงการครอบครองที่ดินเดิมของราษฎรดังกล่าวเพื่อเสนอต่อคณะทำงานคราวต่อไป</p>

วันเวลา	เหตุการณ์
7 กรกฎาคม 2548	ประชุมคณะทำงานครั้งที่ 2 ณ ห้องประชุมอำเภอคอนสาร โดยมี นายชนะ โชติ ศรีกุล ปลัดอาวุโสอำเภอคอนสารเป็นประธานที่ประชุม ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าราษฎรที่ร้องเรียนดังกล่าวมีความเดือดร้อนจริง และมติให้ยกเลิกสวนป่าคอนสาร และนำพื้นที่มาจัดสรรให้กับราษฎรที่เดือดร้อน ยกเว้นในส่วนของหัวหน้าสวนป่าคอนสาร นายประกาศิต ปริมา และเจ้าหน้าที่สวนป่าได้ขอสงวนสิทธิในการออกเสียงในครั้งนี้ และที่ประชุมได้หารือถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา จึงเห็นว่าการแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวเป็นอำนาจการตัดสินใจเชิงนโยบาย ที่ประชุมจึงกำหนดแนวทางโดยให้ทางอำเภอคอนสารให้รายงานผลการดำเนินงานของคณะทำงานรายงานการประชุมต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ประธานคณะทำงานจังหวัด ได้ดำเนินการเสนอผลการดำเนินงาน และ แนวทางการแก้ไขปัญหาของคณะทำงานต่อผู้อำนวยการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) ได้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน
16-17 ตุลาคม 2548	คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนของราษฎรอำเภอคอนสาร และได้มีการเร่งรัดให้อำเภอคอนสารได้ติดตามเอกสารรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวอย่างเร่งด่วน
31 ตุลาคม 2549	ประชุมร่วมระหว่างคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า กับผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ สืบเนื่องจากการร้องเรียนของราษฎรของจังหวัดชัยภูมิ มติในที่ประชุมในส่วนกรณีสวนป่าคอนสารให้มีการตั้งคณะทำงานพิจารณาการแก้ไขปัญหาของกรณีสวนป่าคอนสาร โดยมี ปลัดจังหวัดเป็นประธาน เพื่อผลักดันแนวทางการแก้ไขปัญหาของราษฎรต่อระดับนโยบายต่อไป
24 กุมภาพันธ์ 2550	คณะทำงานแก้ไขปัญหาสวนป่าคอนสารประชุม ณ ห้องประชุมอำเภอคอนสาร โดยที่ประชุมได้พิจารณากรณีการทำลายฝายน้ำล้น และไม้ผล ไม้ยืนต้นของนายงค บุญญาชีพ ราษฎรผู้เดือดร้อนสวนป่าคอนสาร ซึ่งที่ประชุมมีมติให้นายประกาศิต ปริมา หัวหน้าสวนป่าคอนสาร ทำการปรับปรุงฝายดังกล่าวให้แล้วเสร็จ ส่วนเรื่องการจ่ายเงินค่าชดเชยการทำลายไม้ยืนต้น ให้เจรจากันอีกครั้งภายหลังจากมีการปรับปรุงฝายให้เสร็จก่อน และมีการพิจารณาเรื่องการเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่สวนป่าคอนสารของชาวบ้านผู้เดือดร้อนในฤดูการผลิตนี้ โดยชาวบ้านผู้เดือดร้อนได้สำเนารายชื่อผู้ที่ประสงค์เข้าทำประโยชน์เสนอต่อที่ประชุมด้วย ที่ประชุมได้มีมติให้จัดทำโครงการปฏิรูปที่ดินและระบบการผลิตแบบยั่งยืน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เสนอไปยังผู้มีอำนาจตัดสินใจทางนโยบาย ส่วนการสำรวจพื้นที่ที่จะเข้าทำประโยชน์ให้หัวหน้าสวนป่าคอนสาร และคณะทำงานลงตรวจสอบพื้นที่ที่เหมาะสมต่อไป
22 เมษายน 2550	คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านการจัดการที่ดินและป่า ได้จัดเวทีทางวิชาการ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีการเชิญหน่วยงานขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โดยมีรักษาการผู้อำนวยการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และคณะกับผู้แทนกลุ่มราษฎรที่มีการร้องเรียน เพื่อระดมปัญหาและหาทางออกร่วมกัน และแนวทางการดำเนินการพื้นที่นำร่องการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านผู้ร้องเรียนกับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ซึ่งกรณีสวนป่าคอนสาร เป็นหนึ่งในเจ็ดกรณี ที่กำหนดเป็นพื้นที่นำ

วันเวลา	เหตุการณ์
	ร้องด้วย และจะมีการนัดหมายเพื่อหามาตรการแนวทางการแก้ไขให้ชัดเจนขึ้นอีก ในคราวต่อไปโดยจะมีการประสานงานอีกครั้งหนึ่ง
พฤษภาคม-มิถุนายน 2550	ชาวบ้านได้พบตัวแทนจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เพื่อที่จะอภิปรายถึงการทำงานบนพื้นที่ดังกล่าว ในขณะที่ปัญหากำลังได้รับการแก้ไข
2 พฤษภาคม 2550	มีการประชุมเจรจาร่วมระหว่าง ผู้แทนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และคณะกับผู้แทนกลุ่มราษฎรพื้นที่นาร่อง 7 พื้นที่ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมี คุณสุณีย์ ไชยรส คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้านการจัดการที่ดินและป่า เป็นประธานที่ประชุม ในการเจรจากรณีสวนป่าคอนสารได้เสนอโครงการ“พัฒนาระบบการผลิตอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” มีการพิจารณาประเด็นเร่งด่วนของราษฎรคือ การขอเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนป่าคอนสารในระหว่างการแก้ไขปัญหาด้านนโยบาย เหตุผลคือ ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการปลูกสร้างสวนป่าคอนสารตลอดระยะกว่า 30 ปี ไม่มีที่ดินทำกินและที่ดินทำกินไม่เพียงพอ มีมติคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ยกเลิกสวนป่าคอนสารแล้ว และระยะนี้ได้เข้าช่วงฤดูทำการผลิตแล้ว และที่ผ่านมาทางสวนป่าได้ให้บุคคลทั่วไปได้เข้าทำประโยชน์ซึ่งไม่ใช่ผู้เดือดร้อน ส่วนการแก้ไขปัญหาคือเรียกร้องให้มีการยกเลิกเพิกถอนสวนป่าคอนสารนั้น จะต้องมีการพิจารณารายละเอียดในการตัดสินใจของหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง ข้อเสนอคือประเด็นการเข้าทำประโยชน์ให้กลุ่มชาวบ้านที่เดือดร้อนทำแผนการเข้าทำประโยชน์และให้ทางหัวหน้าสวนป่าคอนสารตัดสินใจได้เลย โดยให้สิทธิกับกลุ่มชาวบ้านที่เดือดร้อน 277 คนเป็นหลัก
24 พฤษภาคม 2550	คณะทำงานตัวแทนฝ่ายชาวบ้านได้เข้าหารือร่วมกับหัวหน้าสวนป่าคอนสารในประเด็นการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินสวนป่าคอนสาร และการพิจารณาแก้ปัญหากรณีสวนป่าคอนสารใช้รถแทรกเตอร์ไปไถทำลายฝายและต้นไม้นานงด บุญญาชีพ ได้ปลูกดูแลไว้ก่อนการปลูกสร้างสวนป่าจนถึงปัจจุบัน โดยมีการนัดหมายในการดำเนินการขอยื่นเข้าทำประโยชน์ของกลุ่มเครือข่ายองค์กรชาวบ้านอนุรักษ์ลุ่มน้ำเขื่อน กรณีสวนป่าคอนสาร อีกครั้ง
8 มิถุนายน 2550	หัวหน้าสวนป่าคอนสารได้ออกแบบฟอร์มให้ไปศึกษาก่อนเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับ ระเบียบ ข้อตกลง ข้อบังคับต่างๆให้ชัดเจนก่อน และให้เข้าชื่อมา
10 มิถุนายน 2550	ผู้เดือดร้อนกรณีสวนป่าคอนสารชาวบ้านปฏิเสธข้อเสนอขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โดยได้ประชุมมีมติไม่ขอเข้าทำประโยชน์ เนื่องจาก สวนป่าคอนสารมีการใช้มาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับที่จำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ ซึ่งกลุ่มชาวบ้านที่เดือดร้อนเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงขอยุติการดำเนินการร่วมในครั้งนี้ไว้ก่อนจนกว่าจะมีคำตอบของผู้มีอำนาจตัดสินใจในเชิงนโยบายต่อไป
28 ธันวาคม 2550	นายประณู สุวรรณภักดี รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหนังสือถึงนายบุญตรี รังรา ผู้แทนเครือข่ายองค์กรชาวบ้านอนุรักษ์ลุ่มน้ำเขื่อน เรื่องแจ้งผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีสวนป่าคอนสาร ตามหนังสือที่ สม 0003 / 2034 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2550 โดยคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า

วันเวลา	เหตุการณ์
	<p>ชุดที่ 2 มีมติว่า การกระทำของกรมป่าไม้ และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ในการปลูกสร้างสวนป่าคอนสาร ทำให้ผู้ร้องได้รับความเดือดร้อน ไม่มีที่ดินทำกิน ทั้งที่ผู้ร้องได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนสวนป่าคอนสาร ซึ่งเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิในที่ดินและทรัพย์สินของผู้ร้อง ขณะที่การแก้ไขปัญหาล่าช้าของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ก็เป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้อง คณะอนุกรรมการฯ จึงได้กำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้รัฐบาลมีคำสั่งยกเลิกสวนป่าคอนสาร ตามมติคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีสวนป่าคอนสาร เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2548 ภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้ 2. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการผลิตและการจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืนให้แก่ผู้ร้อง โดยสนับสนุนให้ชุมชนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ จัดทำแผนการจัดการและใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งการจัดเป็นป่าชุมชน ภายใน 90 วัน นับจากวันที่ยกเลิกสวนป่าคอนสาร <p>นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีความเห็นและมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ตามรายงานการประชุมครั้งที่ 29 / 2550 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2550</p>
22 ธันวาคม 2551	<p>การทำประชาพิจารณ์ที่ตำบลทุ่งพระ ผลปรากฏว่ามีเสียงสนับสนุนให้พื้นที่ป่าคอนสารเป็นโมฆะอย่างขาดลอย โดยให้ยกเลิกสวนป่าคอนสารและให้นำที่ดินคืนแก่ชาวบ้านผู้เดือดร้อน</p>
29 ธันวาคม 2551	<p>ประชุมประชาคมตำบลทุ่งพระ โดยนายวิชัย พลอยปัทมวิจิต กำนันตำบลทุ่งพระเป็นประธานการประชุม โดยมีการพิจารณากรณีปัญหาสวนป่าคอนสาร ซึ่งผลการประชุมประชาคมตำบลทุกหมู่บ้านมีมติให้ยกเลิกสวนป่าคอนสาร และให้ดำเนินการจัดสรรที่ดินให้กับราษฎรผู้เดือดร้อนพร้อมกันนี้ ในระหว่างการแก้ไขปัญหาจนกว่าจะได้ข้อยุติ ให้ราษฎรผู้เดือดร้อนสามารถเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ได้ จำนวนเนื้อที่ 1,500 ไร่</p>
4-12 มีนาคม 2552	<p>เครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย (กปท.) ได้ขุมนุมติดตามการแก้ไขปัญหาที่ทำเนียบรัฐบาล จากนั้น วันที่ 9 มีนาคม 2552 นายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และวันที่ 11 มีนาคม 2552 คณะกรรมการชุดดังกล่าว ได้จัดประชุมครั้งที่ 1/2552 ณ ห้องประชุมอาคารรัฐสภา โดยที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาเร่งด่วน กรอบนโยบายการแก้ไขปัญหา และการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ข้อเสนอเร่งด่วนเรื่องเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน กรณีราษฎรสมาชิกเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยที่อยู่อาศัยในเขตสวนป่า พื้นที่ป่าไม้ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่มีข้อพิพาทกับหน่วยงานภาครัฐ และอยู่ระหว่างการตรวจสอบในคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินดังกล่าวข้างต้น ที่ประชุมมีมติ ในระหว่างการดำเนินการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการฯ คณะกรรมการฯ เห็นชอบให้ผ่อนผันให้ราษฎรได้อยู่อาศัย</p>

วันเวลา	เหตุการณ์
	<p>และทำกินในที่ดินดังกล่าวตามวิถีชีวิตปกติไปพลางก่อนเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน และแจ้งส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องชะลอการดำเนินการใดๆที่อาจเป็นมูลเหตุให้เกิดความขัดแย้งหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนในการดำเนินชีวิตตามปกติสุข และเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบต่อไป และให้คณะกรรมการฯที่จะแต่งตั้งขึ้น ไปดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคณะกรรมการฯ ต่อไป</p> <p>ส่วนกรอบนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหา นายกรัฐมนตรีได้มอบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ซึ่งที่ประชุมได้เห็นชอบแนวทางที่นายกรัฐมนตรีเสนอ โดยให้ยึดหลักการแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชน ตามสภาพพื้นฐานของแต่ละปัญหาและยึดหลักนโยบายของรัฐบาล โดยมุ่งเน้นความสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานเป็นสำคัญ ดังนั้นกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎระเบียบ แต่สามารถอะลุ่มอล่วย ให้ดำเนินการได้ ก็ให้ดำเนินการต่อไป โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ส่วนกรณีที่ต้องแก้ไขกฎระเบียบก็ให้คณะกรรมการฯ ที่จะแต่งตั้ง ไปดำเนินการศึกษาถึงผลดี ผลเสีย และนำเสนอคณะกรรมการฯ ต่อไป</p>
24 มีนาคม 2552	<p>นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหาเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ที่ 1/2552 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ทั้งสิ้น 6 ชุด โดยหนึ่งในนั้นมีคณะกรรมการฯ ด้านการแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งมีนายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน</p>
7 เมษายน 2552	<p>คณะกรรมการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ และที่ป่าไม้อื่นๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ณ ห้องประชุมกรมควบคุมมลพิษ โดยที่ประชุมได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้ง และมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย กรอบแนวทางการแก้ไขปัญห และมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด</p>
3 กรกฎาคม 2552	<p>ประชุมคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2/2552 ณ ห้องประชุมตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล ในกรณีการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ชุดปัญหาพื้นที่ป่าไม้ ที่ประชุมมีมติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายปราโมทย์ ผลภิญโญ ออนุกรรมการฯและผู้ช่วยเลขานุการ และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) ร่วมกันหารือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ภายใน 2 สัปดาห์</p>
17 กรกฎาคม 2552	<p>ชาวบ้านผู้เดือดร้อนกรณีสวนป่าคอนสาร เข้าปักหลักรอคำตอบในการแก้ไขปัญหาสวนป่าคอนสารจากรัฐบาล ในบริเวณพื้นที่พิพาท โดยมีข้อเรียกร้องทั้งสิ้น 4 ข้อ คือ ให้ยกเลิกสวนป่าคอนสารโดยเด็ดขาด ให้จัดสรรที่ดินให้ชาวบ้านผู้เดือดร้อนในรูปแบบโฉนดชุมชน ในระหว่างการ</p>

วันเวลา	เหตุการณ์
	แก้ไขปัญหาให้ชาวบ้านสามารถทำประโยชน์ในพื้นที่ เพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่นาร่องโหนดชุมชน จำนวนเนื้อที่ 1,500 ไร่ ตามมติประชาคมตำบลทุ่งพระ และพื้นที่ที่มีสภาพป่าสมบูรณ์ให้สิทธิชาวบ้านและท้องถิ่นจัดการทรัพยากรในรูปแบบป่าชุมชน
17 กรกฎาคม 2552	ผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ ไม่มีการเสนอเกี่ยวกับทางออกของประชาชน ชาวบ้านจึงสร้างที่พักที่บ่อแก้ว ใช้เป็นหมู่บ้านประท้วงซึ่งคิดเป็นจำนวน 1 ใน 4 ของข้อเรียกร้อง
22 กรกฎาคม 2552	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้แทนเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ร่วมประชุมหารือ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ได้ขัดข้องในการดำเนินงานตามนโยบายโหนดชุมชนในเขตพื้นที่ป่าไม้ และกระบวนการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามกลไกที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ให้ดำเนินการต่อไป ส่วนกรณีปัญหาสวนป่าคอนสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยืนยันจะไม่มีการใช้ความรุนแรงกับชาวบ้านอย่างเด็ดขาด และจะลงพื้นที่เพื่อดูข้อเท็จจริง ต่อไป
3 สิงหาคม 2552	น.พ.นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ร่วมประชุมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และชาวบ้านผู้เดือดร้อน ณ ห้องประชุมพญาแล ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ เพื่อรับฟังสภาพปัญหา กระบวนการแก้ไขปัญหา และแนวทางการทำงาน จากนั้น ได้ลงพื้นที่พิพาท บริเวณสวนป่าคอนสาร ต.ทุ่งพระ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ ในการประชุมร่วมในพื้นที่ ที่ประชุมหารือได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างสถานการณ์ความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้น ห้ามมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดำเนินการโดยเด็ดขาด และให้มีการนัดประชุมเพื่อทำบันทึกข้อตกลงอีกครั้งในวันที่ 4 สิงหาคม 2552 ณ ห้องประชุมอำเภอคอนสาร
4 สิงหาคม 2552	สำนักงานนายกรัฐมนตรีได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่ออภิปรายถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการบนพื้นที่ของชุมชน
4 สิงหาคม 2552	ผู้แทนชาวบ้าน และหน่วยงานราชการในพื้นที่ ได้แก่ ปลัดอาวุโสอำเภอคอนสาร (รักษาราชการแทนนายอำเภอคอนสาร) เจ้าหน้าที่สวนป่าคอนสาร หัวหน้าหน่วยป้องกันและรักษาป่า (ชย.4) ได้ร่วมประชุมหารือ และจัดทำบันทึกข้อตกลงในการไม่ใช้ความรุนแรง และสร้างสถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดความรุนแรง รวมทั้งให้หัวหน้าสวนป่าคอนสาร รายงานไปยังผู้บังคับบัญชา เข้าร่วมประชุมในวันที่ 5 สิงหาคม 2552 ที่ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี(นายนิพนธ์ บุญกัถโร) จะลงพื้นที่
5 สิงหาคม 2552	นายนิพนธ์ บุญกัถโร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ลงพื้นที่ปัญหาสวนป่าคอนสาร เพื่อรับฟังปัญหา และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยมีข้อสรุปคือ ให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามนโยบายกระจายการถือครองที่ดิน โดยมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบขอบเขตที่ดินเพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่นาร่องโหนดชุมชน เนื้อที่ 1,500 ไร่ ตามมติประชาคมตำบลทุ่งพระ

วันเวลา	เหตุการณ์
27 สิงหาคม 2552	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ได้ฟ้องขับไล่ ชาวบ้านผู้เดือดร้อน และที่ปรึกษาเครือข่าย รวม 31 คน ออกจากพื้นที่พิพาทต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี พร้อมกันนี้ ได้ขอคุ้มครองชั่วคราว ในการห้ามมิให้ขยายเขตพื้นที่ครอบครองออกจากพื้นที่เดิม ห้ามนำวัสดุสร้างที่อยู่อาศัย ปลุกไม้ผล ไม้ ยืนต้น และห้ามขัดขวางโจทก์ในการเข้าตรวจสอบ บำรุงดูแลพื้นที่สวนป่าพิพาท ซึ่งศาลอนุญาต ตามคำขอ และได้จำหน่ายห้ามชั่วคราวมาติดในพื้นที่พิพาท วันที่ 28 สิงหาคม 2552
7 ตุลาคม 2552	นางปราณี ศรีวัฒน์ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เขตตรวจราชการที่ 14 ลงพื้นที่ปัญหา สวนป่าคอนสารเพื่อรับฟังสภาพปัญหา และติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริง ทั้งนี้จะนำเรียน นายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป
10 ตุลาคม 2552	ตัวแทนชาวบ้านผู้เดือดร้อนกรณีสวนป่าคอนสารยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ที่ศูนย์ภูมิปัญญาชาวบ้าน จังหวัดอุบลราชธานี ในคราวมอบเงินให้นางไอ่ ชันจันทา
2 พฤศจิกายน 2552	การลอบทำร้ายวันรุ่น 4 คน โดยมีมือมีดฆาตออกไปเที่ยวงานลอยกระทงใกล้ๆ โรงเรียน ครอบครัวของวันรุ่นเหล่านั้นยืนยันว่ามีการเสนอเงินถึง 300,000 บาท เพื่อที่จะระงับเรื่องเข้าสู่ศาล
1 กุมภาพันธ์ 2553	ประชุมคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1/2553 ณ ตึกสันติไมตรีหลังใน ทำเนียบรัฐบาล ที่ประชุมมีมติ มอบหมายให้องค์การ อุตสาหกรรมป่าไม้เจรจากับเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยเรื่องการถอนฟ้องคดีแพ่ง ส่วนการพิสูจน์สิทธิให้นำข้อมูลจากคณะกรรมการการฯหลายคณะเข้ามาประกอบการพิจารณา
4 กุมภาพันธ์ 2553	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง) จัดกิจกรรมโครงการยุติธรรมสัญจร ณ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพระ และลงพื้นที่ชุมชนบ่อแก้วเพื่อรับฟังสภาพปัญหา
11 กุมภาพันธ์ 2553	ประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหกรณีสวนป่าคอนสารระหว่างผู้แทนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ สำนักนายกรัฐมนตรี และเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ที่ห้องประชุมศูนย์บริการ ประชาชน ผลการหารือได้จัดทำบันทึกข้อตกลงการเจรจาแก้ไขปัญหาดังนี้ 1. ให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้นำข้อเสนอของคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหของ เครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยเรื่องการถอนฟ้องในคดีแพ่ง ไม่ดำเนินคดีกับชาวบ้าน เสนอเข้าที่ประชุมบอร์ดขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้โดยเร็วในการประชุมครั้งต่อไป (ภายในเดือนมีนาคม 2553) 2. ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหข้อพิพาทเรื่องที่ดิน กรณีสวนป่าคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนองค์การอุตสาหกรรม ป่าไม้ ผู้แทนกรมป่าไม้ และผู้แทนเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย 3. ราษฎรจะไม่ขยายพื้นที่เพิ่มเติมจากที่อยู่อาศัยในพื้นที่ตามที่อยู่ขณะนี้ 4. ราษฎรจะไม่ทำลายตัดต้นไม้ที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ปลูกสร้างในพื้นที่พิพาท 5. ราษฎรจะร่วมมือกับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ในการสำรวจสภาพพื้นที่

วันเวลา	เหตุการณ์
9 มีนาคม 2553	ประชุมหารือแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีสวนป่าคอนสารที่ห้องประชุมศูนย์บริการประชาชนระหว่างเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย กับผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผลการหารือได้ข้อสรุปว่า ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรีจะลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง และจัดรวบรวมเอกสารของคณะทำงาน คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการฯ ต่างๆ เสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยพิจารณา ในวันที่ 8-9 เมษายน 2553
8 เมษายน 2553	<p>นายภูเบศ จันทนิมิ ที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และประชุมหารือร่วมกับชาวบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำรายงานผลการตรวจสอบพื้นที่เสนอต่อรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีข้อเสนอทั้งสิ้น 5 ข้อ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">1. ในระหว่างการพิสูจน์สิทธิในที่ดินที่พิพาท ให้ผ่อนผันราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนได้อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินดังกล่าวไปพลางก่อน และราษฎรจะต้องไม่ขยายพื้นที่เพิ่มเติมจากที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน รวมทั้งไม่ตัดต้นไม้ที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้ปลูกในพื้นที่พิพาท2. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชะลอการดำเนินการใดๆ ที่อาจเป็นมูลเหตุให้เกิดความขัดแย้ง3. ให้มีการตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจขอบเขตที่ดินเนื้อที่ 1,500 ไร่ เพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่นาร่องโฉนดชุมชนต่อไป4. ในระหว่างการแก้ไขปัญหา มอบหมายให้อำเภอคอนสารพิจารณาสอดคล้อง ดูแล เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในบริเวณพื้นที่พิพาท5. ให้มีการจัดประชุมหารือระหว่างคณะทำงานรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี(นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อหาแนวทางยกเลิกสวนป่าคอนสาร โดยการนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป
28 เมษายน 2553	<p>- นัดฟังคำพิพากษาศาลจังหวัดอุทธรณ์ความแพ่งฐานขับไล่ นายนิค ต่อทุน กับพวกร่วม 31 ราย ศาลพิพากษาให้ออกจากสวนป่าคอนสารซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูซำผักหนามภายใน 30 วัน และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ และบริวารที่ได้นำไปปลูกไว้ในพื้นที่พิพาท และปรับสภาพพื้นที่สวนป่าให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และห้ามเข้าเกี่ยวข้องในพื้นที่สวนป่าคอนสารทั้งหมดอีก และให้ใช้ค่าทดแทนความเสียหาย 10,000 บาท</p> <p>- ชาวบ้านบ่อแก้วยื่นอุทธรณ์คดี</p>
15 มิถุนายน 2553	ประชุมคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2/2553 ณ ตึกบัญชาการ 5 ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) เป็นประธาน ที่ประชุมได้พิจารณากรณีพิพาทสวนป่าคอนสาร และมีมติที่ประชุมดังนี้ 1. ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรผู้ได้รับความเดือดร้อน รวมทั้งพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับการพิสูจน์สิทธิของคณะกรรมการการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี(นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) เป็นประธานอนุกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการ

วันเวลา	เหตุการณ์
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุภชัย โพธิ์สุ) เป็นรองประธานอนุกรรมการ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชน ร่วมเป็นอนุกรรมการ 2. สำหรับการพิสูจน์สิทธิที่มีอยู่ให้ดำเนินการตามกระบวนการต่อไป
4 มิถุนายน 2553	ทนายความฝ่ายชาวบ้าน (จำเลย) ได้ยื่นขออุทธรณ์ และคำร้องขอทุเลาการบังคับคดี ซึ่งศาลได้รับคำอุทธรณ์และคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีดังกล่าว ศาลรับอุทธรณ์ในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2553 และศาลจังหวัดภูเก็ตได้นัดฟังคำสั่งในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554
9 สิงหาคม 2553	ทนายความฝ่ายโจทก์ (อ.อ.ป.) ได้ยื่นแก้อุทธรณ์ คัดค้านคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีและขอออกหมายบังคับคดีต่อศาล และศาลได้พิจารณารับคำแก้อุทธรณ์ คำร้องคัดค้านการขอทุเลาการบังคับคดีและออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2553 เช่นเดียวกัน จากนั้น องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ได้มีหนังสือถึงนายอำเภอคอนสาร ลงวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2553 เพื่อให้อำเภอเชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานการปฏิบัติตามคำพิพากษาและหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ดังกล่าวข้างต้น
18 สิงหาคม 2553	นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาข้อพิพาท กรณีสวนป่าคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยมีนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน
22 กันยายน 2553	ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาข้อพิพาท กรณีสวนป่าคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ครั้งที่ 1/2553 ณ ห้องประชุม 202 อาคารรัฐสภา 2 โดยชาวบ้านผู้เดือดร้อนได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา 3 ข้อ คือ ให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณายกเลิกสวนป่าคอนสารโดยเด็ดขาด ให้กันพื้นที่จำนวนประมาณ 1,500 ไร่ เพื่อให้ชาวบ้านสามารถเข้าทำประโยชน์โดยบริหารจัดการในรูปแบบโฉนดชุมชน และให้ อ.อ.ป. ดำเนินการถอนฟ้องคดีแพ่งกับชาวบ้านทั้งหมด 31 ราย ผลการพิจารณา ที่ประชุมมีมติดังนี้ 1) เรื่องปัญหาคดีความ ประธานจะนำเรื่องปรึกษาหารือ นายกรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป 2.) การแก้ไขปัญหาให้อนุกรรมการฯ สืบรวจ ตรวจสอบ และกันพื้นที่จำนวนประมาณ 1,500 ไร่ เพื่อให้ชาวบ้านสามารถทำประโยชน์ โดยดำเนินการในรูปแบบโฉนดชุมชน 3.) ประธานจะลงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวในวันที่ 8 ตุลาคม 2553
7 ตุลาคม 2553	ทนายฝ่ายชาวบ้าน (จำเลย) ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราว ศาลรับคำร้องวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2553 ซึ่งศาลนัดไต่สวนคำร้องของการบังคับคดีไว้ชั่วคราวและมีหมายนัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค 3 เรื่องขอทุเลาการบังคับคดีในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2553
8 ตุลาคม 2553	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พร้อมผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี รองแม่ทัพภาคที่ 2 ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีเขต 14 ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้เดินทางลงพื้นที่สวนป่าคอนสาร ตำบลทุ่งพระ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพบปะและเยี่ยมเยียนราษฎรพร้อมทั้งเดินสำรวจขอบเขตที่ดินพื้นที่ 1,500 ไร่ และรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรเครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน และราษฎรจากเครือข่ายอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

วันเวลา	เหตุการณ์
	<p>1. นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงเหตุผลในการเดินทางลงพื้นที่ในกรณีดังกล่าวว่า เนื่องจากการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรทั้งประเทศ นายกรัฐมนตรี มีความเป็นห่วงเป็นใย ซึ่งในการพิจารณาแก้ไขปัญหา นายกรัฐมนตรี ได้มอบนโยบาย โดยให้ใช้ปัญหาเป็นตัวตั้ง แล้วให้พิจารณาหาวิธีการ และแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ซึ่งย่อมมีอุปสรรค และเงื่อนไขระยะเวลาในการดำเนินการ</p> <p>2. จากข้อเรียกร้องของเครือข่ายต่อกรณีปัญหาที่ขอให้พิจารณา มี 3 ประเด็น และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับพี่น้องเครือข่ายฯ ดังนี้</p> <p>2.1 กรณีปัญหาเรื่องคดีความที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีแล้ว ซึ่งในกรณีดังกล่าวมีราษฎรถูกฟ้องร้องคดีทั้งหมด 31 ราย โดยแนวทางการแก้ไขปัญหา รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จะประสานกับองค์กรอุตสาหกรรมป่าไม้ในการพิจารณาขอให้ทุเลาการบังคับคดีที่มีการพิพากษาแล้ว ซึ่งคาดว่าจะสามารถบรรเทาการบังคับคดีได้ประมาณ 3 เดือน โดยขอให้ราษฎรช่วยกันอนุรักษ์และรักษาสภาพสวนป่าคอนสาร และจะต้องไม่มีการบุกรุกและขยายพื้นที่ออกไปจากพื้นที่เพิ่มเติม</p> <p>2.2 กรณีขอให้มีการนำพื้นที่ 1,500 ไร่ ในพื้นที่บริเวณสวนป่าคอนสารมาจัดสรรให้ราษฎรอยู่อาศัยและใช้ทำกิน โดยนำหลักการโฉนดชุมชนมาใช้นั้น กรณีดังกล่าวรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ขอให้เครือข่ายรวบรวมข้อมูลในพื้นที่และส่งให้สำนักงานโฉนดชุมชน เพื่อดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ.2553 ต่อไป</p> <p>2.3 กรณีพื้นที่ 15,000 ไร่ ที่เป็นพื้นที่ไม่ได้ปลูกสร้างสวนป่าให้ดำเนินการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของราษฎร ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และราษฎรร่วมกันดำเนินการในกระบวนการพิสูจน์สิทธิต่อไป</p> <p>3. กรณีการเดินทางพื้นที่ จำนวน 1,500 ไร่ เพื่อจัดสรรให้ราษฎรอยู่อาศัยและใช้ทำกินนั้น พื้นที่สวนป่าคอนสารราษฎรอยู่อาศัยและใช้ทำกินอยู่จริง มีการปลูกสร้างที่พักอาศัยและทำเกษตรกรรม สภาพพื้นที่ที่ราษฎรขอให้ใช้หลักการของโฉนดชุมชนมีความชัดเจนของพื้นที่ความเหมาะสมของพื้นที่สามารถนำมาเข้าร่วมโครงการโฉนดชุมชนได้ และเห็นควรให้นำผลการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเรื่องที่ดิน กรณีสวนป่าคอนสาร จังหวัดชัยภูมิต่อไป</p> <p>4. นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จะกำหนดให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเรื่องที่ดิน กรณีสวนป่าคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ครั้งที่ 2/2553 เพื่อพิจารณาปัญหาของเครือข่ายโดยเร็ว</p>
13 ธันวาคม 2553	<p>- ศาลนัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค 3 เรื่องการขอทุเลาการบังคับคดี และนัดไต่สวนคำร้องขอการบังคับคดีไว้ชั่วคราว ซึ่งศาลได้มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ทุเลาการบังคับคดี (ศาลไม่รับอุทธรณ์) ในส่วนการนัดไต่สวนคำร้องขอการบังคับคดีไว้ชั่วคราวนั้นทางฝ่ายโจทก์อ้างว่าไม่ได้เตรียมพยานมาเพื่อไต่สวนเนื่องจากเข้าใจว่ามารับฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค 3 เพียงเรื่องเดียว จึงขอ</p>

วันเวลา	เหตุการณ์
	เลื่อนการไต่สวนเป็น วันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2554 - ชาวบ้านบ่อแก้วยังคงยื่นหยัดต่อสู้และเริ่มทำการพัฒนาชุมชนให้มีความยั่งยืน
กุมภาพันธ์ 2554	ชาวบ้านบ่อแก้วเดินเท้าลงกรุงเทพฯ
16 กุมภาพันธ์ 2554	การชุมนุมต่อเนื่องของกลุ่มชาวบ้านกว่า 5,000 คน ในขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม หรือ P Move ซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย (คปท.), เครือข่ายสลัม 4 ภาค, สมัชชาคนจน (กลุ่มเขื่อนปากมูล) และเครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง (คป.สม.) ที่บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า เพื่อให้รัฐบาลเร่งเจรจาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา
18 ก.พ.54	เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน (คปอ.) จัดเสวนา “บทบาทองค์กรอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) กับบริบทสังคมไทยปัจจุบัน” โดยมี ดร.เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ นักวิชาการด้านนิเวศวิทยา หนึ่งในคณะกรรมการปฏิรูป นายไพโรจน์ พลเพชร ประธานคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) นางสาวพรพนา ก้วยเจริญ มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ และนางสุนี ไชยรส อดีตคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมเสนอความคิดเห็น รวมทั้งมีการนำเสนอบทเรียนการต่อสู้จากในพื้นที่ โดยตัวแทนชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากกรณีข้อพิพาทกับ อ.อ.ป.ในกรณีสวนป่าคอนสาร จ.ชัยภูมิ กรณีสวนป่าหนองเยาะ จ.สุรินทร์ และกรณีสวนป่าพินุลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี
มีนาคม 2554	การประชุมระหว่างตัวแทนสำนักนายกรัฐมนตรี รองผู้อำนวยการองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ สำนักงานกรุงเทพฯ และตัวแทนจากขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (พีมูฟ) ลงนามข้อตกลงร่วมกัน 3 ข้อ ได้แก่ 1) เรียกร้องให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ยกเลิกการบังคับคดีตามคำสั่งศาลชั้นต้น 2) เรียกร้องให้จัดสรรที่ดินจำนวน 1,500 ไร่ให้กับชุมชนบ่อแก้ว โดยจัดทำเป็นโฉนดที่ดินชุมชน 3) เรียกร้องให้มีการทำข้อตกลงร่วมกันใหม่เกี่ยวกับเงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากที่ดินระหว่างต้นไม้นในโครงการสวนป่าคอนสาร
พฤษภาคม 2554	รังวัดพื้นที่ชุมชนบ่อแก้วจำนวน 250 ไร่โดยใช้ระบบจีพีเอส ชาวบ้านได้เลือกสรรที่ดินที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำซึ่งเหมาะสมแก่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย
กรกฎาคม 2554	ชาวบ้านชุมชนบ่อแก้วพร้อมที่จะใช้ประโยชน์จากที่ดิน แต่กรมป่าไม้ได้ทำการคิดป้าย “ห้ามบุกรุก” บนที่ดินดังกล่าว
สิงหาคม 2554	มีการประชุมร่วมกันระหว่างขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (พีมูฟ) กับนายก รัฐมนตรี ประเด็นสิทธิที่ดินได้ถูกเพิ่มเข้าเป็นหนึ่งในนโยบายของรัฐบาลนายกฯ ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
มกราคม 2555	ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (พีมูฟ) ได้เข้าร่วมประชุมกับรัฐบาลเกี่ยวกับสิทธิที่ดิน รองนายกรัฐมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เป็นประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
ตุลาคม 2555	วันที่อยู่อาศัยโลก ชาวบ้านบ่อแก้วได้เข้าพบนายกฯ ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งมอบหมายให้รองนายกฯ ดูแลประเด็นปัญหาดังกล่าว แต่ไม่นานหลังจากการมอบหมายงาน รองนายกฯ ก็ลาออกจากรัฐบาล

วันเวลา	เหตุการณ์
24-25 ธันวาคม 2555	ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) เดินทางเข้ายื่นหนังสือเพื่อขอพบ นายกรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาลผ่านนายสุกร อัดหลวงษ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เพื่อเปิด ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมโดยให้ นายกรัฐมนตรีนั่งเป็นประธาน
22 กุมภาพันธ์ 2556	การประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมครั้งที่ 1/2555 ณ ห้อง 501 ตึกบัญชาการทำเนียบรัฐบาลโดยรองนายกรัฐมนตรี (ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง) ประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมเป็น ประธานที่ประชุมและมีมติให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อเนื่องรวมทั้งให้มีการประชุม อนุกรรมการทั้งสิบชุดภายในเดือนมีนาคม
6-23 พฤษภาคม 2556	ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) ชุมนุมที่หน้าทำเนียบรัฐบาลฝั่งประตู 5 ข้าง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้รัฐบาลเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาของ ขปส. โดยในคราวประชุม คณะรัฐมนตรีวันที่ 7 พฤษภาคม 2556 นายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่วน ราชการเร่งแก้ไขปัญหาของ ขปส.โดยเร็ว หลังจากนั้นได้มีการเจรจากับตัวแทนรัฐบาลโดยมี รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง(นายสุกรณ์อัดหลวงษ์) เป็นตัวแทนเจรจาในวันที่ 10 พฤษภาคม 2556 ที่ทำเนียบรัฐบาลที่ให้มีการเร่งรัดการประชุมอนุกรรมการทุกชุดที่เกี่ยวข้อง กับกรณีปัญหาของ ขปส.ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 27 พฤษภาคม 2556 เพื่อนำผลการประชุม เสนอต่อคณะกรรมการที่มีรองนายกรัฐมนตรี (ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง) เป็นประธาน ใน วันที่ 28 พฤษภาคม 2556 เพื่อมีมติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ต่อมาวันที่ 17-18 พฤษภาคม 2556 อนุกรรมการแก้ไขปัญหาของกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดประชุม ขึ้นที่กระทรวงฯครั้งที่ 1/ 2556 ที่ประชุม มีมติให้แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อตรวจสอบ รวบรวมผล การดำเนินงาน และเสนอแนวทาง มาตรการแก้ไขปัญหาต่อไป
20 พฤษภาคม 2556	การประชุมคณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชนครั้งที่ 1/2556 ณ ห้องประชุม 301 ตึกบัญชาการทำเนียบรัฐบาล มติที่ประชุมให้สำรวจตรวจสอบพื้นที่ใหม่อีกครั้งโดย คณะอนุกรรมการสำรวจและตรวจสอบพื้นที่
22 พฤษภาคม 2556	ได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่าง ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมกับตัวแทน รัฐบาล ที่ทำเนียบรัฐบาลโดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายประชา ประสพดี) รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง (นายสุกรณ์ อัดหลวงษ์) ซึ่งได้รับมอบหมายจาก คณะรัฐมนตรี ร่วมด้วยรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายปรีชา เร่ง สมบูรณ์สุข) โดยข้อตกลงยุดีร่วมกันดังนี้ 1. จะมีการเร่งรัดเสนอเรื่องโฉนดชุมชน (พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของนโยบาย การดำเนินงานโฉนดชุมชน โดยให้ชุมชนซึ่ง ปจช.เห็นชอบให้ดำเนินการโฉนดชุมชนแล้ว สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐไปพลางก่อนจนกว่ากระบวนการพิจารณาของส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ตามแต่กรณีจะมีผลเป็นที่ยุติต่อไป) และกรณีเขียนปากมูน (ให้ยกเลิกมติ ครม.วันที่ 3 พ.ค.54, มติ ครม.วันที่ 12 มิ.ย. 50 และ มติ ครม.วันที่ 17 ก.ค.50 และ

วันเวลา	เหตุการณ์
	<p>แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหาเขื่อนปากมูลขึ้นใหม่) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันที่ 28 พฤษภาคม 2556</p> <p>2. เรงัดคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการนโยบายเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตและแก้ไขปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลและอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาของ ขปส. ที่มีการดำเนินการจนได้ข้อยุติแล้วหรือไม่สามารถหาข้อยุติได้ รวมทั้งอยู่ระหว่างการพิจารณาหาข้อยุติร่วมกัน ให้นำเสนอคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของ ขปส.พิจารณาในวันที่ 28 พ.ค.56</p> <p>3. รัฐบาลจะเร่งรัดดำเนินการตามนโยบายด้านที่ดินและทรัพยากร ตามข้อ 5.1 และ 5.4 ที่ได้แถลงต่อรัฐสภาอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร่งด่วน โดยในระหว่างการดำเนินการแก้ไขปัญหาตามกลไกและแนวทางที่มีอยู่ขอให้ประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชะลอการดำเนินการใดๆที่อาจเป็นมูลเหตุให้เกิดความขัดแย้งหรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนในการดำเนินชีวิตตามปกติสุข และให้สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามวิถีปกติไปพลางก่อน จนกว่ากระบวนการพิจารณาของส่วนราชการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ตามแต่กรณีจะมีผลเป็นที่ยุติต่อไป</p> <p>4. ขอให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม จัดประชุมคณะกรรมการอย่างน้อย 3 เดือน/ครั้ง และอนุกรรมการกับคณะทำงาน จัดประชุมอย่างน้อย 2 เดือน/ครั้ง</p> <p>5. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายประชา ประสพดี) เป็นประธานกรรมการ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง (นายสุรพันธุ์อดุลยเดช) เป็นรองประธานกรรมการ และตัวแทนขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) ร่วมเป็นกรรมการ ในการติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) ดังกล่าว</p>
28 พฤษภาคม 2556	การประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมครั้งที่ 2 /2556 ณ ห้อง 501 ตึกบัญชาการทำเนียบรัฐบาลโดยรองนายกรัฐมนตรี (ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง) ประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมเป็นประธานที่ประชุมและมีมติให้ดำเนินการตามที่คณะอนุกรรมการฯทุกชุดที่มีการประชุมมาแล้ว และอนุชุดไหนที่ยังไม่ได้ข้อสรุปให้รีบดำเนินการหาแนวทางข้อสรุปร่วมกัน
28 มิถุนายน 2556	คำสั่งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาดินที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ 4/2556 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีสวนป่าคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ
7 ตุลาคม 2556	การประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมครั้งที่ 3 /2556 ณ ห้องประชุมอรรถไกรวัลที่ ชั้น 1 อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาลโดยรองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอกประชา พรหมนอก) ประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาดินของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมเป็นประธานที่ประชุมและมีมติให้

วันเวลา	เหตุการณ์
	ดำเนินการตามที่คณะอนุกรรมการฯทุกชุดที่มีการประชุมมาแล้วและอนุกรรมการชุดไหนที่ยังไม่ได้ข้อสรุปให้รับดำเนินการประชุมหาแนวทางข้อสรุปร่วมกันและรายงานผลภายใน 15 วัน
17 ตุลาคม 2556	คณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีสวนป่าคอนสาร จังหวัดชัยภูมิได้ประชุมร่วมกันที่ห้องประชุมสาธารณสุขอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิมีมติที่ประชุมร่วมกันให้ดำเนินการตามแนวทางโหนดชุมชนและลงตรวจสอบพื้นที่
22 พฤษภาคม 2557	โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำการรัฐประหารโค่นรัฐบาลรักษาการของนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล
20 มิถุนายน 2557	มีประกาศใช้คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้
27 มิถุนายน 2557	มีการประกาศใช้คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเดิมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวการณ์ปัจจุบัน
กรกฎาคม 2557	ก.ร.ม. และ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเผยแพร่แผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้การบุกรุกที่ดินของรัฐและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พร้อม Road Map การแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้
26 สิงหาคม 2557	มีการปิดประกาศของจังหวัดชัยภูมิ เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้และบุกรุกพื้นที่ป่าจังหวัดชัยภูมิ ตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2557 บริเวณหน้าทางเข้าชุมชนบ่อแก้ว
28 สิงหาคม 2557	ชาวบ้านเดินทางไปยังศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอเข้าพบและยื่นหนังสือต่อ พล.ต.มารุต ลิ้มเจริญ ผู้อำนวยการกองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยจังหวัดชัยภูมิ (ผบ.กกล.รส.จว.ชย) เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาระบุว่า ขอให้ทบทวนพิจารณายกเลิกประกาศจังหวัดชัยภูมิ ในคำสั่งที่จะขับไล่ชาวบ้านออกจากพื้นที่ โดยหนังสือที่ยื่นมีข้อเรียกร้องดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ยกเลิกประกาศจังหวัดชัยภูมิ เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้และบุกรุกพื้นที่ป่าจังหวัดชัยภูมิ 2. ให้พิจารณามาตรการและแนวทางการคุ้มครองสิทธิในที่ดินและทรัพย์สินของชาวบ้านที่เดือดร้อน เพื่อให้เกิดความปกติสุขในการดำเนินชีวิต จนกว่าจะมีกระบวนการในการแก้ไขปัญหาในทางนโยบายต่อไป โดยทาง เลขฯ ผบ.กกล.รส.จว.ชย รับทราบปัญหา พร้อมกล่าวว่า จะนัดหมายให้ตัวแทนชาวบ้านผู้เดือดร้อน พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาประชุมชี้แจงข้อเท็จจริง พร้อมกันในวันนี้ 1 กันยายน 2557
29 สิงหาคม 2557	ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (พีมูฟ) เดินทางเพื่อไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วันเวลา	เหตุการณ์
1 กันยายน 2557	เครือข่ายองค์กรชาวบ้านอนุรักษ์ลุ่มน้ำเซิน เดินทางเพื่อเข้าร่วมประชุม ณ ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ ที่ห้องประชุมศูนย์ดำรงธรรม โดยมีหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุมด้วย ดังนี้ เลขาธิการผู้อำนวยการกองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยจังหวัดชัยภูมิ (ผบ.กกล.รส.จว.ชย) หัวหน้าสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7 (นครราชสีมา) เจ้าหน้าที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 และเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรชัยภูมิ แต่ไม่มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา
2 ตุลาคม 2557	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ส่งหนังสือด่วนที่สุด ที่นร 0105.04 / 5542 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ อ้างถึงหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นร 0105.04/4927 ลงวันที่ 4 กันยายน 2557 เรื่องการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้แจ้งว่าปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวอยู่ระหว่างกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ซึ่งจะได้มีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างฝ่ายนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนขปส. ในวันที่ 7 ตุลาคม 2557 โดยขอให้มีการชะลอการดำเนินการใดๆ ที่อาจเป็นมูลเหตุให้เกิดความขัดแย้งจนกว่ากระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหาจะมีผลเป็นที่ยุติต่อไป
7 ตุลาคม 2557	การประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) ณ ห้องประชุมอรรถไกรวัลย์ ชั้น ๑ อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล มติที่ประชุม : มอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหนังสือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขปัญหา เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรต่อไป
8 ตุลาคม 2557	นายอำเภอคอนสาร ได้ประชุมวางแผนขอทางขึ้นผืนป่าสงวนแห่งชาติภูมิลำเนา และในที่ประชุมมีมติให้ให้ชาวชุมชนโคกยาว และชุมชนบ่อแก้ว รื้อถอนเองภายใน 19 วัน หากไม่ดำเนินการตาม จะเข้ามาดำเนินการรื้อถอนเอง
24 ตุลาคม 2557	เครือข่ายองค์กรชาวบ้านอนุรักษ์ลุ่มน้ำเซินเดินทางเข้าพบนายอำเภอคอนสาร (นายเจนเจตน์ เจนนาวิน) เพื่อยื่นหนังสือให้รับทราบขบวนการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลกับขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2557 โดยมี หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เพื่อแจ้งให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องชะลอและยุติการดำเนินการใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตอันปกติสุขของประชาชน
13 พฤศจิกายน 2557	นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ลงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อประชุมหารือ และติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนของสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ(สกน.) ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนในขปส. โดยในการประชุมหารือดังกล่าวหม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ได้แจ้งว่ารัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะลงมาพบกับภาคประชาชนในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2557
17 พฤศจิกายน 2557	พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ประชุมร่วมกับสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.) ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (PMOVE) และเครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายการจัดการที่ดินและป่าไม้ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ในวาระการประชุมที่ 3.2 พิจารณาการทบทวนแผน

วันเวลา	เหตุการณ์
	แม่บทในการแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยพลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ ประธานในที่ประชุมได้ยอมรับว่า จังหวัดชัยภูมิเป็นต้นเหตุของคำสั่ง คสช.ที่ 66/2557 หลังจาก Thai PBS นำเสนอข่าวแล้ว จึงได้มีคำสั่ง คสช.ที่ 66/2557 และที่ประชุมมีมติทบทวนแผนแม่บทในการแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้
20 พฤศจิกายน 2557	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 216/2557 เพื่อเป็นกลไกในการกำกับเร่งรัดและติดตามการแก้ไขปัญหาโดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล) เป็นประธานกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมร่วมเป็นคณะกรรมการ จำนวน 25 คน โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าว มีบทบาทหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการ และงบประมาณในการดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอของ ขปส. อำนาจการ เร่งรัดการดำเนินงาน และติดตามผลการดำเนินการของส่วนราชการ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือ คณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม เชิญผู้แทนส่วนราชการ หรือ หน่วยงานของรัฐและบุคคล เข้าร่วมประชุมชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ข้อมูล รวมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหา และปฏิบัติงานอื่นๆตามที่นายกรัฐมนตรี มอบหมาย
23 มกราคม 2558	ประชุมคณะกรรมการอำนาจการเพื่อแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ครั้งที่ 1/2558 ณ ห้องประชุมอรธไกว์ลวี่ ชั้น 1 อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยผลการประชุมดังนี้ วาระที่ 3.1 กรอบแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ มติที่ประชุม : เห็นชอบกรอบแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ดังนี้ 1) การพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชน ควรคำนึงถึงปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และข้อเท็จจริงเป็นที่ตั้ง 2) แนวทางในการดำเนินการต้องไม่กระทบต่อวิถีชีวิตปกติของประชาชน ในระหว่างการแก้ไขปัญหาให้ยุติ ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชะลอการดำเนินการใดๆ ที่อาจเป็นมูลเหตุ ให้เกิดความขัดแย้ง หรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนในการดำเนินชีวิตตามปกติสุข และให้สามารถใช้ประโยชน์ ในที่ดินของรัฐตามวิถีปกติไปพลางก่อน จนกว่ากระบวนการพิจารณาของส่วนราชการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ตามแต่กรณีจะมีผลเป็นที่ยุติต่อไป 3) การดำเนินการหากติดขัดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนตามความเหมาะสม

วันเวลา	เหตุการณ์
	<p>4) การดำเนินการแก้ไขปัญหาคือต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เช่น คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยเฉพาะเรื่องที่ดิน กล่าวคือ เร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ ในลักษณะสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชน ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล เป็นต้น</p> <p>5) ขอให้คณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ คณะทำงานฯ ที่จะแต่งตั้งขึ้น นำผลการดำเนินการแก้ไขปัญหามาไปประกอบการพิจารณาด้วย</p>

2.2 ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ

2.2.1 ยื่นหนังสือผ่านกลไกของระบบราชการ การดำเนินการผ่านช่องทางระบบราชการ เป็นยุทธวิธีแรกๆ ที่ชาวบ้านใช้นับตั้งแต่มีการรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นการยื่นหนังสือผ่านนายอำเภอคอนสาร การยื่นหนังสือผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ การร้องเรียนขอความช่วยเหลือจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการยื่นข้อเรียกร้องผ่านรัฐบาล

2.2.2 การผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการแก้ไขปัญหา หลังจากมีการยื่นหนังสือผ่านช่องทางราชการต่างๆ ชาวบ้านบ่อแก้วได้พยายามผลักดันให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาแก้ไขปัญหา โดยคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับที่อยู่ใกล้กับปัญหาเช่น คณะกรรมการระดับอำเภอซึ่งนายอำเภอมิคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ไปจนถึงคณะกรรมการระดับชาติซึ่งเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีซึ่งมีรัฐมนตรีเป็นประธาน เช่น นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2.2.3 การต่อสู้ผ่านการใช้สิทธิตามกฎหมายและผ่านกระบวนการยุติธรรม ในการเคลื่อนไหวโดยใช้สิทธิตามกฎหมายและผ่านกระบวนการยุติธรรมนั้น กรณีของชาวบ้านบ่อแก้วแตกต่างจากการเคลื่อนไหวของชาวที่เคลื่อนไหวต่อต้านเหมืองโปแตซจังหวัดอุดรธานี กล่าวคือ ที่จังหวัดอุดรธานีการเคลื่อนไหวของประชาชนมีลักษณะที่ชาวบ้านเป็นฝ่ายรุกได้ เพราะการทำเหมืองมีกฎหมายกำหนดให้ต้องเอกชนที่ได้ประทานบัตรต้องดำเนินการหลายอย่าง ทำให้ประชาชนมีแรงมูทางกฎหมายในการคัดค้านการดำเนินงานที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ แต่ต่างจากกรณีของชุมชนบ่อแก้ว ซึ่งการเคลื่อนไหวของชาวบ้านโดยเฉพาะการเข้ายึดพื้นที่บางส่วนของสวนป่าคอนสาร ในแง่กฎหมายการกระทำดังกล่าวก็เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแล้ว ดังนั้น การต่อสู้ผ่านการใช้สิทธิตามกฎหมายและผ่านกระบวนการยุติธรรมของชาวบ้านบ่อแก้วจึงเป็นการต่อสู้ในลักษณะที่เป็นฝ่ายรับหรือฝ่ายที่ถูกกระทำ

เมื่อชาวบ้านเข้ายึดพื้นที่บางส่วนของสวนป่าคอนสาร องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้จึงแจ้งความดำเนินคดีการกับชาวบ้าน 31 คนในข้อหาบุกรุก และศาลไทยก็พิจารณาคดีโดยดูการกระทำ

ในปัจจุบันว่ากระทำการผิดกฎหมายหรือไม่ ไม่ได้สนใจและให้ความสำคัญกับสาเหตุของปัญหา หรือที่มาของการละเมิดกฎหมายของชาวบ้านว่ามีความเป็นมาเป็นไปอย่างไร ศาลพิจารณาว่า กฎหมายป่าไม้ห้ามประชาชนบุกรุกแผ้วถางป่า สืบสวนแล้วพบว่าชาวบ้านบุกรุกแผ้วถางป่าจริง ดังนั้นชาวบ้านก็มีความผิด พิจารณาตัดสินบังคับให้ชาวบ้านต้องออกจากพื้นที่ และเมื่อชาวบ้าน ยังคงปักหลักสู้ไม่ย้ายออกจากพื้นที่สวนป่า ดังนั้นชาวบ้านจึงถูกดำเนินคดีให้จำคุกเป็นเวลา 6 เดือน ไม่รอลงอาญา

จากการเรียกร้องที่ดินทำกินของตนเองกลับคืน แต่กลับถูกดำเนินคดีให้จำคุก กลายเป็นว่า นอกจากการเคลื่อนไหวเรียกร้องความเป็นธรรมแล้ว ในอีกทางหนึ่งชาวบ้านต้องสู้คดีจากข้อหาบุกรุก โดยในการสู้คดีดังกล่าว ได้รับความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาโดยทีมทนายความจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นทนายที่ทำงานด้วยสิทธิมนุษยชน ในมุมหนึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นทนายความคนยาก เพราะการสู้คดีนั้นมีการใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง แต่ชาวบ้านไม่มีเงินทองพอที่จะจ้างทนายความ ดังนั้นทนายความเหล่านี้ทำคดีช่วยชาวบ้านในลักษณะอาสาสมัคร ไม่มีค่าตอบแทน เป็นภารกิจหนักหนาที่เพิ่มขึ้น มาจากการทำคดีความที่รับว่าความเพื่อยังชีพของตนเอง ทนายความเหล่านี้ได้แก่ ทนายวิบูลย์ บุญภัทรรักษา ทนายสมนึก ตุ่มสุภาพ ทนายถนอมศักดิ์ ระวังชัย ทนายศิริพงษ์ เข็นศิริ ทนายนิกร เดียงแก้ว และ ทนายไสว มาลัย เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทางคณะทำงานเครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสานและทีมทนายความได้เข้าใจถึงปัญหาโดยเฉพาะความขาดแคลนทนายความที่สนใจและเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนในภาคอีสาน ดังนั้นจึงได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ศึกษาและพัฒนานักกฎหมายเพื่อสิทธิมนุษยชนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายกับผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ ส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป พัฒนาอาสาสมัครและเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาคดีความและความไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม และรณรงค์ดันดันนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนสู่สาธารณะ ซึ่งศูนย์ฯ นี้มีทนายสมนึก ตุ่มสุภาพ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ และมีทีมทนายจำนวนหนึ่ง และมี ดร.สมชัย ภัทรธนานันท์ และ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง เป็นที่ปรึกษา³

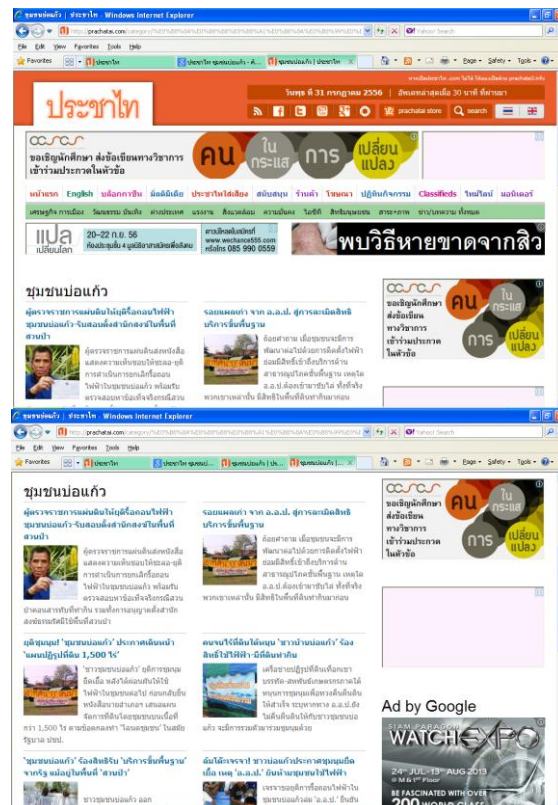
2.3 ยุทธวิธีการจัดวางท้าทายระบบปกติ

2.3.1 การกดดัน ในการเคลื่อนไหวของชาวบ้านบ่อแก้วนั้น นอกจากการเคลื่อนไหวผ่านช่องระบบการเมืองปกติแล้ว ชาวบ้านยังเคลื่อนไหวด้วยยุทธวิธีที่ท้าทายระบบการเมืองปกติด้วย ทั้งการเดินขบวนประท้วง การชุมนุมประท้วง การนั่งประท้วง และการกดดัน

³ ศูนย์ศึกษาและพัฒนานักกฎหมายเพื่อสิทธิมนุษยชน. (ม.ป.ป.) [แผ่นพับ]. ชัยภูมิ.

2.3.2 การสื่อสารกับสาธารณะ ในการสื่อสารกับสาธารณะ เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน ได้ใช้ช่องทางสื่อกระแสกรองอย่างสำนักข่าวประชาไท เป็นหนังสือพิมพ์อิสระบนเว็บซึ่งมักนำเสนอข่าวที่สื่อหลักไม่ค่อยให้ความสำคัญ

2.3.3 การผลิตสื่อของตัวเองเพื่อสื่อสาร ในการสื่อสารกับสาธารณะ นอกจากการอาศัยสื่อกระแสอย่างหนังสือพิมพ์บนเว็บอย่างประชาไทแล้ว เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสานยังพยายามสร้างสื่อของตนเองเพื่อทำการสื่อสารกับสาธารณะ สื่อดังกล่าวได้แก่

1) จดหมายข่าว จดหมายข่าวของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสานมีการตีพิมพ์เผยแพร่ฉบับแรกเมื่อต้นปี พ.ศ.2553 ฉบับแรกๆ เป็นราย 3 เดือน มีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องและได้เปลี่ยนเป็นราย 2 เดือนในปัจจุบัน

2) เว็บไซต์สำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน <http://www.esaanlandreformnews.com/>

สำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน หรือ www.esaanlandreformnews.com เปิดตัวเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2555 ปัจจุบันอยู่ในขั้นการปฏิบัติทางด้านข่าวสาร เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวภาคประชาชน สร้างฐานข้อมูลงานพัฒนา สร้างนักเขียน นักสื่อสารรุ่นใหม่ ให้เกิดแนวคิด ให้มีหลักการสื่อสารแบบทั้งสารคดี ข่าว บทความ ให้ได้มีบทบาททางด้านการผลิตสื่อต่างๆ และนำเสนอผ่านเว็บไซต์สำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน จดหมายข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน รวมทั้งทำข่าว “นักข่าวพลเมือง” นำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ไทยPBS เครือข่ายชุมชนระเว้งภัย เว็บไซต์ทีวีไทยเน็ตเวิร์ค เว็บไซต์สำนักข่าวประชาไท เป็นต้น

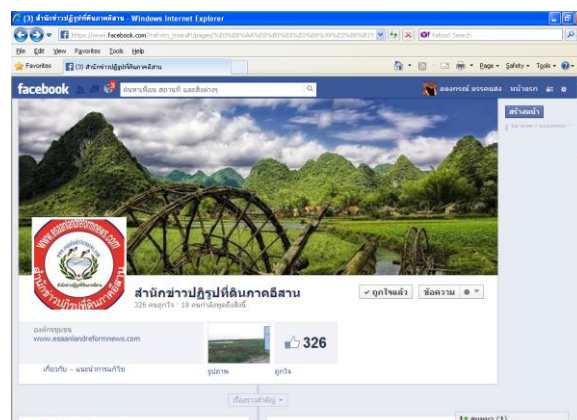

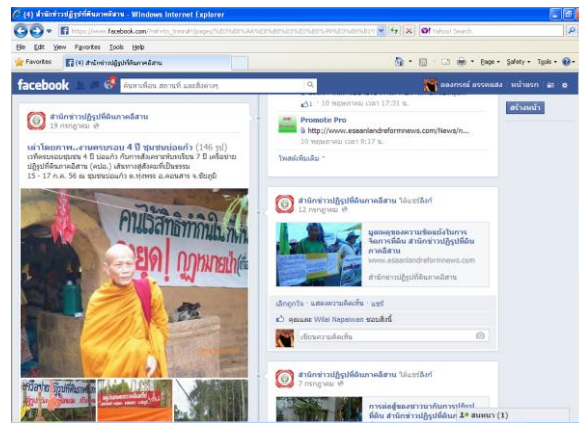
สำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน ถือเป็นกลไกหนึ่ง ได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องจากจดหมายข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน ที่พยายามผลักดันให้เกิดการปฏิบัติการด้านข้อมูลสื่อสารของภาคประชาชน ดังนั้นจากการจัดทำสิ่งพิมพ์จดหมายข่าวฯที่มีมากกว่า 3 ปี ซึ่งข้อค้นพบ และบทเรียนจากการทำงานที่ผ่านมา ด้วยมีข้อจำกัดด้านบุคลากรคนทำงาน รวมทั้งอุปกรณ์การทำสื่อยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้งานสื่อสารสาธารณะช่วงที่ผ่านมา ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในภาคอีสาน รวมทั้งสมาชิกในเครือข่ายมากนัก

สำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน จึงมีเป้าหมายที่จะทำงานให้ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ในการติดตามปัญหาต่างๆทั้งในเรื่องที่ดิน ป่าไม้ ทรัพยากร พลังงาน การละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อติดตามโครงการพัฒนาต่างๆของหน่วยงานภาครัฐ ในการที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และความเป็นธรรม เพราะฉะนั้นเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ทันสถานการณ์ และครอบคลุมทั่วพื้นที่ จึงเกิดโครงการสำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน ขึ้นมาสนองตอบ รวมทั้งจะจัดให้มีการฝึกอบรมการผลิตสื่อ เชื่อมร้อยดวงใจคนทำงาน และเชื่อมโยงสื่อเพื่อผลักดันงานพัฒนาด้านการสื่อสารสู่สาธารณะ ให้ในส่วนของภาคประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยความมุ่งมั่น ทรงคุณค่า ถูกต้อง เป็นธรรม กว้างขวาง

ทีมงานสำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน ประกอบด้วย ที่ปรึกษา คือ ปราโมทย์ ผลภิญโญ , วิบูลย์ บุญภัทรรักษา ถนนมศักดิ์ ระวาดชัย บรรณาธิการโดย ศรายุทธ ฤทธิพิณ กองบรรณาธิการประกอบด้วย กุสุมา คำพิมพ์ จันทรเพ็ญ โคตุเคน หนูเกณ จันทาสี ฉลามศักดิ์ อินตะโคตร เหมราช ลบหนองบัว กิตติ โพธิ์เตมี ไสว มาลัย วิชัย หยุตรมย์ วิชัย ประไพเมือง ตึก

3) Facebook สำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน

<https://www.facebook.com/pages/%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B8%9B%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%AD%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%99/117863168369376>

สำนักข่าวลุ่มน้ำเซิน เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นสำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน

2.4 การสร้างเครือข่าย การเข้าร่วมกับฟิฟู คณะกรรมการองค์กรชาวบ้านแก้ไขที่ดินภาคอีสาน (คอปอ.) กลุ่มคัดค้านเหมืองแร่โปแตชอุดรธานี คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสาน (กป.อพช.อีสาน) สำนักงานปฏิรูปเพื่อสังคมไทยที่เป็นธรรม (สปร.) สมัชชาคนจน (สคจ.) และขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.)

2.5 การเคลื่อนไหวทางแนวคิด หลังจากเข้ายึดพื้นที่บางส่วนของสวนป่าคอนสารตั้งแต่ พ.ศ.2552 ในทุกๆ ปีของประมาณช่วงวันที่ 17 กรกฎาคมชาวบ้านบ่อแก้วจะมีการจัดงานครบรอบวันจัดตั้งชุมชน โดยในแต่ละปีทางชุมชนจะเชิญพันธมิตรเข้าร่วมงาน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการทำบุญ การเสวนาทางวิชาการ และพยายามสื่อสารนำเสนอแนวคิดใหม่ๆ ในแต่ละปี เช่น งาน “ครบรอบ 3 ปี ชุมชนบ่อแก้ว” ระหว่างวันที่ 16 – 17 กรกฎาคม พ.ศ.2555 ชาวบ้านชุมชนบ่อแก้ว ร่วมกับเครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน 16 พื้นที่ และมีสมาชิกเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย อาทิ เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ สภาองค์กรชาวบ้านป่าดงลาน ฯลฯ เข้าร่วม เป้าหมายการจัดงานครั้งนี้ เพื่อเรียกร้องสิทธิการจัดการที่ดิน และร่วมการสร้างการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เสียสิทธิ์ในสังคมไทย รวมทั้งเป็นการนำเสนอช่องทางต่อหน่วยงานภาครัฐในที่ดินทำกิน ให้ร่วมจัดการแก้ไขปัญหาด้วยความถูกต้อง และในปีนี้ทางชุมชนบ่อแก้วได้ผลักดันแนวคิด “เกษตรกรรมอินทรีย์บ้านบ่อแก้ว” เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาอีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้ในปัจจุบัน ชุมชนบ่อแก้วและเครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน ได้ร่วมกับพิมพ์ทำการขยายแนวคิด “โฉนดชุมชน” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ความพยายามในการป้องกันไม่ให้ที่ดินเป็นสินค้าในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมากเกินไป ซึ่งเอาสิทธิรวมหมู่ สิทธิของชุมชนมาเป็นตัวป้องกันไว้ให้ที่ดินเป็นสิทธิของชุมชนโดยรวม แล้วถ้าจะเปลี่ยนมือก็เปลี่ยนมือกันในชุมชน อันนี้จะทำให้เกิดความมั่นคงในการดำรงอยู่และสืบทอดวิถีการทำมาหากินของชุมชน นอกจากร่วมกันพลิกฟื้นแผ่นดินเดิมด้วยการเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมแล้ว การจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชของชุมชนบ่อแก้ว ถือเป็นประจักษ์พยานในการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเลี้ยงชีพ เพราะนั่นคือวิถีชีวิตที่มั่นคงของชุมชน

สรุป

การศึกษาเรื่องการเมืองภาคประชาชนในการต่อสู้กับผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินการของรัฐ กรณีศึกษาชุมชนบ้านบ่อแก้ว อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาและผลกระทบจากการดำเนินการสร้างสวนป่าคอนสาร ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชาวบ้านในพื้นที่โดยจำแนกสภาพปัญหาและผลกระทบได้ดังต่อไปนี้

1. กรณีผู้เดือดร้อนที่เกิดจากการปลูกสร้างสวนป่าทับที่ดินทำกิน ได้แก่ ชาวบ้านที่มีที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าในปัจจุบัน
2. กรณีผู้เดือดร้อนที่เป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านป่าไม้ ได้แก่ ชาวบ้านที่ยินยอมเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านป่าที่ได้รับสัญญาว่าจะดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ แต่ปัจจุบันยังไม่มี การดำเนินการตามที่ได้สัญญากันเอาไว้
3. กรณีผู้เดือดร้อนที่เป็นครอบครัวขยาย ได้แก่ ชาวบ้านที่เป็นบุตร เขย สะใภ้หรือทายาทของเจ้าของที่ดินเดิม

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ชาวบ้านได้ทำการเคลื่อนไหวต่อสู้ในหลายมิติ ได้แก่ ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ เช่น การยื่นหนังสือผ่านกลไกของระบบราชการ การผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการแก้ไขปัญหา การต่อสู้ผ่านการใช้สิทธิตามกฎหมายและผ่านกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ชาวบ้านยังเคลื่อนไหวด้วยยุทธวิธีการขัดขวางทำลายระบบปกติ เช่น การกีดกันด้วยรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การเดินขบวน การชุมนุมประท้วง นอกจากนี้ยังได้พยายามสื่อสารกับสาธารณะ โดยใช้ช่องทางสื่อกระแสตรงอย่างสำนักข่าวประชาไท และได้มีการผลิตสื่อของตัวเอง เช่น จดหมายข่าว เว็บไซต์สำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน และ Facebook ในชื่อสำนักข่าวปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน

ขณะเดียวกันก็ได้สร้างเครือข่ายการเคลื่อนไหวโดยการเข้าร่วมกับฟิวกู คณะกรรมการองค์กรชาวบ้านแก้ไขที่ดินภาคอีสาน (คอปอ.) กลุ่มคัดค้านเหมืองแร่โปแตชอุดรธานี คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสาน (กป.อพช.อีสาน) สำนักงานปฏิรูปเพื่อสังคมไทยที่เป็นธรรม (สปธ.) สมัชชาคนจน (สคจ.) และขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.)

บรรณานุกรม

- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). แผนแม่บท แก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พ.ศ.2557. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้. (2557, 20 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 131 ตอนพิเศษ 115 ง.
- คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน. (2557, 27 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 131 ตอนพิเศษ 120 ง.
- ใจ อึ๊งภากรณ์ และคณะ. (2549). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทย. กรุงเทพฯ : ประชาธิปไตยแรงงาน.
- เชาวนะ ไตรมาศ. (2546). การใช้กลไกรัฐธรรมนูญสำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ณรงค์ โชควัฒนา. (2543). การเมืองภาคประชาชน. กรุงเทพฯ : บริษัทวิสตคอมเซ็นเตอร์.
- นฤมล ทับจุมพล (บรรณาธิการ). (2543). สองทศวรรษ ครบ. บนเส้นทางการเมืองภาคประชาชน พ.ศ.2522-2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กัณฑ์. น.10.
- นิติ เอียวศรีวงศ์. (2551). การเมืองภาคประชาชน. มติชน. วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2551
- บัณฑิตา อย่างดี. (2555). โฉนดชุมชนปกป้องผืนป่าและชีวิต : เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างจิตสำนึกนิเวศวิทยา (สจน.) เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (คปบ.).
- บ้านบ่อแก้ว ต.ทุ่งพระ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ. (ม.ป.ป). ปฏิรูปที่ดินเพื่อคนจนสร้างสังคมที่เป็นธรรม. [แผ่นพับ]. ม.ป.ท.
- เบนจามิน ฮัดเจนส์ และคณะ (2553). เสียงสะท้อนจากสวนป่าคอนสาร หมู่บ้านบ่อแก้ว. ม.ป.ท.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ.
(2557, 26 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 131 ตอนพิเศษ 83 ง.

ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2541). การเมืองบนท้องถนน : 99 วันสมัชชาคนจนและประวัติศาสตร์การ
เดินขบวน ชุมนุมประท้วงในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัย
เกริก. น.216-217.

ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2547). ขบวนการประชาชนในชนบทช่วงตั้งแต่ทศวรรษ 2530 : ผลสำเร็จ
ล้มเหลว และผลกระทบ. ใน นวลน้อย ตริรัตน์ (บรรณาธิการ). ประชาธิปไตย ประชาสิทธิ
ประชาชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. น.45-46.

ประวัติศาสตร์ชนบ่อแก้ว พ.ศ.2555. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. (2545). วิถีชีวิต วิถีสู้: ขบวนการประชาชนร่วมสมัย. เชียงใหม่: ดร.สวิน.
สยามล ไกรยวงศ์. (2550) . รายงานสถานการณ์การละเมิดสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ปี 2545-
2548. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

สุนี ไชยรส และ สยามล ไกรยวงศ์ (บรรณาธิการ). (2551). เสียงจากประชาชน การต่อสู้เพื่อสิทธิใน
ที่ดินกรณีร้องเรียน 2545-2550 “การจัดการสวนป่าของรัฐและเอกชน”. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

สุนี ไชยรส และ สยามล ไกรยวงศ์ (บรรณาธิการ). (2551). เสียงจากประชาชน การต่อสู้เพื่อสิทธิใน
ที่ดินกรณีร้องเรียน 2545-2550 ที่ดินในเขตป่าและสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและป่า.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

สุนี ไชยรส และ สยามล ไกรยวงศ์ (บรรณาธิการ). (2551). เสียงจากประชาชน การต่อสู้เพื่อสิทธิใน
ที่ดินกรณีร้องเรียน 2545-2550 และบทเรียนการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการสิทธิใน
การจัดการที่ดินและป่า. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

สุนี ไชยรส และ สยามล ไกรยวงศ์ (บรรณาธิการ). (2551). เสียงจากประชาชน การต่อสู้เพื่อสิทธิใน
ที่ดินกรณีร้องเรียน 2545-2550 “ที่ดินสาธารณะและที่ราชพัสดุ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (ม.ป.ป.). “ดิน” หัวใจของประชาชน. ม.ป.ท.

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2548). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์.

สัมภาษณ์

- อรนุช ผลภิญโญ, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.
วิบูลย์ บุญภัทรรักษา, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.
สมนึก ตุ่มสุภาพ, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.
ถนอมศักดิ์ ระวาศชัย, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.
ศิริพงษ์ เข็นศิริ, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.
ไสว มาลัย, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.
ปราโมทย์ ผลภิญโญ, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.
เหมราช ลบหนองบัว, สัมภาษณ์ ธันวาคม 2555.